

ĐẢNG BỘ TỈNH HÀ TĨNH LÃNH ĐẠO CÔNG TÁC BẢO VỆ VÀ PHÁT TRIỂN RỪNG (2010-2020)

ThS NGUYỄN HUY HÙNG

Học viện Chính trị - Bộ Quốc Phòng

Tóm tắt: Hà Tĩnh là tỉnh thuộc Bắc Trung Bộ với tổng diện tích tự nhiên là 599.731 ha, là một trong những địa phương có trữ lượng rừng lớn của cả nước (tổng diện tích rừng và đất lâm nghiệp tính đến 31-12-2020 là 359.963,75 ha. Trong đó: rừng tự nhiên là 217.776,83 ha; rừng trồng là 95.805,89 ha)¹. Thực hiện chủ trương bảo vệ và phát triển rừng, hướng tới sự phát triển bền vững, trong 10 năm (2010-2020), Đảng bộ tỉnh Hà Tĩnh luôn chú trọng công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, chiến sĩ và các tầng lớp nhân dân về vị trí, vai trò quan trọng của công tác xây dựng, phát triển, bảo vệ rừng trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, thúc đẩy sự phát triển kinh tế-xã hội, bảo vệ môi trường sinh thái trên địa bàn Tỉnh.

Từ khóa: Đảng bộ tỉnh Hà Tĩnh; bảo vệ và phát triển rừng; 2010-2020

1. Chủ trương và sự chỉ đạo

Trên cơ sở Quyết định số 1786/QĐ-TTg, ngày 27-11-2012 về việc phê duyệt Quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế-xã hội tỉnh Hà Tĩnh đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2050, từ năm 2009, Đảng bộ tỉnh Hà Tĩnh đã cụ thể hóa bằng các Nghị quyết và triển khai thực hiện trên các lĩnh vực, trong đó có phát triển rừng.

Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Hà Tĩnh lần thứ XVII (nhiệm kỳ 2010-2015) khẳng định chủ trương: “Khai thác tiềm năng, lợi thế về rừng, đất rừng, gắn phát triển kinh tế với bảo vệ rừng, đặc biệt là rừng đầu nguồn, rừng phòng hộ, các khu bảo tồn rừng chắn song, chắn cát ven biển; tập trung khảo sát, nghiên cứu để trồng các loại giống cây phù hợp nhằm kết hợp có hiệu quả giữa rừng phòng hộ với

rừng sản xuất và phát triển du lịch Hỗ trợ trồng rừng thâm canh, trồng cây bản địa, hình thành các vùng trồng rừng gỗ lớn đáp ứng nhu cầu phát triển công nghiệp chế biến và xuất khẩu”².

Năm 2015, Đảng bộ tỉnh Hà Tĩnh lần thứ XVIII (nhiệm kỳ 2015-2020) đã xác định chủ trương: “Tăng cường công tác quản lý, bảo vệ và phát triển rừng; quản lý chặt chẽ rừng đặc dụng hiện có, quan tâm phát triển đai rừng phòng hộ ven biển, đảm bảo phòng hộ bền vững; tập trung đồng bộ các giải pháp khai thác rừng và đất lâm nghiệp gắn với tái cơ cấu ngành nông nghiệp; chú ý phát triển rừng kinh tế theo hướng tập trung, thâm canh gắn với chế biến tinh, sâu; khuyến khích mở rộng trồng cây gỗ nhóm 2-3, như: lim, táu, dổi, vàng tâm”³. Năm 2017, thực hiện Chỉ thị số 13/CT-TW, ngày 12-1-2017 của Ban

Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng với công tác quản lý, bảo vệ và phát triển rừng, Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh ban hành Nghị quyết số 04-NQ/TU về tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo công tác quản lý, bảo vệ, phát triển và khai thác hiệu quả tiềm năng, lợi thế rừng và đất lâm nghiệp đến năm 2025 và những năm tiếp theo.

Triển khai thực hiện chủ trương của Đảng và Nghị quyết của Đảng bộ tỉnh Hà Tĩnh, ngày 10-8-2012, UBND tỉnh Hà Tĩnh đã ra Quyết định số 2311/QĐ-UBND, về việc phê duyệt Đề án quản lý, bảo vệ và phát triển rừng bền vững tỉnh Hà Tĩnh giai đoạn 2012-2015 định hướng đến năm 2020 với mục tiêu quản lý, bảo vệ và phát triển bền vững diện tích rừng phòng hộ đầu nguồn; thực hiện các biện pháp kỹ thuật phát triển rừng trên cơ sở phát huy tối đa tiềm năng lợi thế từ rừng, đất lâm nghiệp và lao động trên địa bàn tỉnh.

Ngày 4-11-2013, UBND tỉnh Hà Tĩnh ban hành Quyết định số 48/2013/QĐ-UBND, Quyết định ban hành điều lệ tổ chức và hoạt động quỹ bảo vệ và phát triển rừng tỉnh. Đây là điều kiện thuận lợi để đẩy mạnh công tác khôi phục, xây dựng, bảo vệ và phát triển rừng trong điều kiện mới. Ngày 25-8-2014, UBND tỉnh Hà Tĩnh cũng đã tiếp tục ban hành Quyết định số 2471/QĐ-UBND về việc phê duyệt quy hoạch bảo tồn và phát triển rừng đặc dụng tỉnh Hà Tĩnh đến năm 2020 để xây dựng các chương trình hoạt động và các giải pháp đồng bộ cho quản lý bảo vệ, bảo tồn và phát triển rừng đặc dụng, cơ sở hạ tầng, nghiên cứu khoa học, đào tạo phát triển nguồn nhân lực... góp phần phát triển kinh tế-xã hội trong vùng.

Cụ thể hóa Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Hà Tĩnh nhiệm kỳ 2015-2020, ngày 14-5-2015, UBND tỉnh Hà Tĩnh ban hành Quyết định số 1803/QĐ-UBND về việc điều chỉnh quy hoạch phát triển cây cao su tỉnh Hà Tĩnh giai đoạn 2010-2020 và quy hoạch phát triển rừng sản xuất phục vụ chế biến

lâm sản giai đoạn 2013-2020, định hướng đến năm 2030 trên địa bàn 02 huyện Kỳ Anh, Cẩm Xuyên để phát triển chăn nuôi, trồng cỏ và sản xuất nông lâm nghiệp. Bên cạnh đó, ngày 4-11-2015, UBND tỉnh Hà Tĩnh cũng đã ban hành công văn số 5619/UBND-NL về việc điều chỉnh Quy hoạch bảo vệ và phát triển rừng tỉnh đến năm 2020. Đến ngày 15-12-2016, HĐND tỉnh Hà Tĩnh đã ra Nghị quyết số 34/NQ-HĐND về việc thông qua điều chỉnh quy hoạch bảo vệ và phát triển rừng tỉnh Hà Tĩnh đến năm 2020, phấn đấu đưa độ che phủ của rừng ổn định 52%, chất lượng của rừng tự nhiên và rừng trồng ngày càng được cải thiện.

Để đảm bảo được công tác bảo vệ và phát triển rừng trên địa bàn tỉnh, ngày 3-3-2017, UBND tỉnh Hà Tĩnh đã ra Quyết định số 607/QĐ-UBND, “Về việc phê duyệt điều chỉnh quy hoạch bảo vệ và phát triển rừng tỉnh Hà Tĩnh đến năm 2020”, trong đó xác định trồng rừng tập trung thâm canh đạt khoảng 700.000 m³/năm, năng suất bình quân đạt 15 m³/ha/năm; tốc độ tăng trưởng bình quân là 12%; nâng cao nhận thức cho người dân sống gần rừng tham gia vào việc bảo vệ môi trường sinh thái. Đến ngày 13-3-2018, UBND tỉnh đã ban hành Kế hoạch số 71/KH-UBND, Kế hoạch hành động thực hiện Nghị quyết số 04-NQ/TU, ngày 7-12-2017 của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh “Về tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo công tác quản lý, bảo vệ, phát triển và khai thác hiệu quả tiềm năng, lợi thế rừng và đất lâm nghiệp đến năm 2025 và những năm tiếp theo”.

Đề án “Khai thác tiềm năng, lợi thế rừng và đất lâm nghiệp để phát triển kinh tế-xã hội tỉnh Hà Tĩnh đến năm 2025 và những năm tiếp theo”, định hướng cho các địa phương, cơ quan chức năng quản lý, bảo vệ nghiêm ngặt 74.000 ha đất rừng đặc dụng, bảo vệ, phát triển 113.000 ha đất rừng phòng hộ kết hợp khai thác các giá trị kinh tế gắn với bảo vệ môi trường; nâng cao năng suất, giá trị 173.000 ha đất rừng sản xuất, ổn định độ che phủ rừng 52%⁴.

Tiếp tục đẩy mạnh công tác bảo vệ và phát triển rừng đi vào chiều sâu, có hiệu quả, trên cơ sở Quyết định số 390/QĐ-TTg ngày 11-4-2018 của Thủ tướng Chính phủ, UBND tỉnh Hà Tĩnh đã ban hành Kế hoạch số 302/KH-UBND, ngày 17-9-2018 về triển khai thi hành luật lâm nghiệp. Bên cạnh đó, ngày 22-6-2018, UBND tỉnh Hà Tĩnh đã ban hành Chỉ thị số 10/CT-UBND về việc tăng cường các biện pháp cấp bách phòng cháy, chữa cháy rừng trên địa bàn tỉnh Hà Tĩnh nhằm đối phó với tình trạng khô hạn vào mùa hè và những tác động tiêu cực của biến đổi khí hậu, bảo vệ môi trường sinh thái và đời sống của nhân dân. Đến đầu năm 2020, UBND tỉnh Hà Tĩnh đã tiếp tục ban hành Kế hoạch số 119/KH-UBND, ngày 1-4-2020, Kế hoạch thực hiện Nghị quyết số 187/NQ-HĐND ngày 15-12-2019 của HĐND tỉnh về tăng cường công tác quản lý, khai thác, sử dụng rừng, đất lâm nghiệp trên địa bàn tỉnh.

2. Một số kết quả bước đầu

Tính đến năm 2015, giá trị sản xuất lâm nghiệp (theo giá so sánh năm 2010) đạt 853 tỷ đồng, tăng 67,78% so với năm 2011, bình quân mỗi năm giá trị sản xuất lâm nghiệp tăng bình quân 11,86%/năm⁵. Đến năm 2020, mức tăng trưởng của ngành lâm nghiệp đạt 2,81%, đóng góp 0,03 điểm phần trăm trong mức tăng chung của toàn tỉnh. Hoạt động sản xuất lâm nghiệp tăng so với cùng kỳ do một số diện tích rừng sản xuất đến kỳ thu hoạch nên sản lượng lâm sản khai thác tăng nhẹ⁶.

Về cơ cấu sản xuất lâm nghiệp: Phát triển lâm nghiệp trên địa bàn tỉnh đã chuyển đổi dần từ khai thác sang tập trung gây dựng vốn rừng với nhiều chương trình, dự án trồng rừng tập trung và đẩy mạnh việc giao đất, giao rừng ổn định lâu dài cho các hộ gia đình. Diện tích rừng được chăm sóc tính đến năm 2015 đạt 23.456 ha, tăng 14,03% so với năm 2011, diện tích rừng và độ che phủ rừng tăng lên đáng kể. Đến ngày 31-12-2014, tổng diện tích

rừng hiện có của cả tỉnh đạt 314.754 ha (bao gồm 220.642 ha rừng tự nhiên và 94.112 rừng trồng. Độ che phủ rừng năm 2015 đạt 52,9%⁷.

Năm 2017, diện tích rừng trồng mới tập trung ước đạt 7.437 ha, bằng 116,17% (tăng 1.035 ha) so với năm 2016, trong đó chủ yếu là rừng sản xuất với diện tích ước đạt 7.159 ha (chiếm 96,26%) tổng diện tích rừng trồng và tăng 24,33%. Tuy nhiên, do thời tiết hạn hán, nắng nóng kéo dài nên tình trạng cháy rừng vẫn xảy ra (năm 2017 xảy ra 07 vụ cháy rừng (giảm 10 vụ so với năm 2016), với diện tích rừng bị thiệt hại là 7,8 ha (giảm 104,7 ha)⁸. Năm 2019, tổng diện tích trồng rừng đạt 97,24%⁹. Năm 2020, diện tích trồng rừng tập trung, trồng cây phân tán và khai thác lâm sản giảm.

Về phát triển kinh tế rừng: Sau nhiều năm đẩy mạnh trồng và chăm sóc rừng, đến năm 2015, sản lượng gỗ khai thác đạt 277.778m³, tăng 1,6 lần so với năm 2011. Giai đoạn 2010-2015, toàn tỉnh khai thác 1,04 triệu m³ gỗ các loại, bình quân mỗi năm khai thác 0,21 triệu m³¹⁰. Đến đầu năm 2020, kết quả sản xuất lâm nghiệp đạt khá cả về trồng rừng tập trung và sản lượng gỗ khai thác. Sản lượng gỗ khai thác đạt 39.098 m³, tăng 22,68%. Chế biến gỗ và sản xuất sản phẩm từ gỗ, tre, nứa đạt 92,10% kế hoạch. Sản xuất giấy và sản phẩm từ giấy đạt 104, 69%¹¹.

Công tác quản lý, bảo vệ rừng: Triển khai thành công Dự án thí điểm điều tra, kiểm kê rừng toàn tỉnh; hoàn thành việc kiện toàn, sắp xếp lại các ban quản lý rừng phòng hộ, rừng đặc dụng; bố trí hợp lý hệ thống trạm bảo vệ rừng, trạm kiểm soát lâm sản trên toàn tỉnh. Xây dựng và thực hiện Đề án giao đất, cho thuê đất gắn với giao rừng, cho thuê rừng, cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất giai đoạn 2013-2015. Tính đến năm 2015, đã có 147/147 xã hoàn thành việc xây dựng phương án cấp xã, với diện tích 55.842 ha để giao cho các hộ gia đình, cá nhân và cộng đồng dân cư thôn (bao gồm: hộ gia đình đang quản lý 10.128 ha; UBND xã quản

lý 26.664 ha; thu hồi từ các chủ rừng Nhà nước là 19.050 ha); đã đo vẽ địa chính, đánh giá đặc điểm khu rừng 30.809 ha/13.032 hộ gia đình, cá nhân và cộng đồng dân cư thôn, đạt 55,17% phương án, trong đó đã cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất 1.677ha/910 hộ gia đình¹². Bước sang giai đoạn 2015-2020, để khôi phục vốn rừng, Đảng bộ tỉnh Hà Tĩnh đã tập trung tăng cường quản lý, bảo vệ rừng phòng hộ, đặc dụng, bảo vệ rừng tại gốc, đóng cửa rừng tự nhiên. Đến năm 2018, toàn tỉnh có trên 19.700 ha rừng tự nhiên được cấp chứng chỉ rừng bền vững (FSC); phát triển rừng sản xuất theo hướng quy hoạch tập trung, quản lý giống cây theo chuỗi hành trình, phát triển được 23.320 ha rừng nguyên liệu thâm canh, trồng mới 2.250 ha rừng gỗ lớn, năng suất rừng trồng đạt 85m³/ha. Tỷ lệ độ che phủ rừng tăng từ 49% lên 52,3%¹³. Hoàn thành thực hiện Đề án giao đất, giao rừng, với hơn 70.000 ha đất lâm nghiệp của các chủ rừng tổ chức chuyển giao và cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất lâu dài cho 27.000 người dân, cộng đồng quản lý, mở ra cơ hội lớn cho phát triển kinh tế trang trại, vườn đồi, tạo sinh kế cho người dân sống gần rừng, bước đầu xuất hiện hàng trăm mô hình có hiệu quả kinh tế khá cao, góp phần bảo vệ rừng bền vững¹⁴.

Công tác phòng chống cháy rừng được quan tâm. Lực lượng phòng chống cháy rừng ứng trực 24/24 giờ, tập trung kiểm soát người ra vào các khu vực trọng điểm, chủ động phương án “4 tại chỗ” sẵn sàng ứng cứu chữa cháy rừng kịp thời khi mới phát sinh. Phối hợp với các đơn vị như Công an tỉnh, Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh, Bộ Chỉ huy Bộ đội biên phòng tỉnh chủ động sẵn sàng lực lượng, phương tiện tham gia chữa cháy rừng khi có yêu cầu. Bên cạnh đó, tăng cường tuyên truyền phổ biến, giáo dục nâng cao ý thức trách nhiệm trong công tác phòng cháy chữa cháy rừng. Nghiêm cấm các tổ chức, cá nhân xử lý thực bì bằng lửa trong thời gian cao điểm nắng nóng, xử lý nghiêm theo quy định

của pháp luật và xem xét trách nhiệm quản lý của người đứng đầu khi xảy ra cháy rừng.

Từ kết quả đạt được trong công tác lãnh đạo bảo vệ, phát triển rừng trên địa bàn tỉnh Hà Tĩnh giai đoạn 2010-2020, là cơ sở công tác bảo vệ và phát triển rừng của tỉnh Hà Tĩnh trong giai đoạn mới có bước phát triển cao hơn.

1. Sở NN&PTNN Hà Tĩnh, Công thông tin điện tử, Công bố hiện trạng rừng tỉnh Hà Tĩnh năm 2020, http://sonongnghiep.hatinh.gov.vn/pt/web/guest/content-main-page/-/asset_publisher/RRft2iaPU2t0/blog/cong-bo-hien-trang-rung-tinh-ha-tinh-nam-2020, ngày 10-3-2021

2. Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Hà Tĩnh: *Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Hà Tĩnh lần thứ XVII (nhiệm kỳ 2010-2015)*, tr. 76

3. Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Hà Tĩnh: *Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Hà Tĩnh lần thứ XVIII (nhiệm kỳ 2015-2020)*, tr. 57

4. Sở NN-PTNT Hà Tĩnh, Đề án “Khai thác tiềm năng, lợi thế rừng và đất lâm nghiệp để phát triển kinh tế-xã hội tỉnh Hà Tĩnh đến năm 2025 và những năm tiếp theo”, tr. 4

5, 7, 10, 12. Xem Cục Thống kê tỉnh Hà Tĩnh: *Tình hình kinh tế-xã hội tỉnh Hà Tĩnh mười năm (2006-2015)*, Nxb Thống kê, H, 2015, tr. 30, 31, 30, 31

6. UBND tỉnh Hà Tĩnh (2020), “Báo cáo tình hình kinh tế-xã hội tỉnh Hà Tĩnh năm 2020, phương hướng, mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp năm 2021”, số 06/BC-UBND, ngày 2-12-2020

8. Xem Cục Thống kê tỉnh Hà Tĩnh, *Niên giám thống kê tỉnh Hà Tĩnh 2017*, Nxb Thống kê, H, 2018, tr. 7

9. Xem Cục Thống kê tỉnh Hà Tĩnh, *Niên giám thống kê tỉnh Hà Tĩnh 2019*, Nxb Thống kê, H, 2020, tr. 11

11. Cục Thống kê Hà Tĩnh: *Tình hình kinh tế-xã hội, quý I năm 2020*, số 77/CTK-TH, ngày 25-3-2020

13. 14. Xem Tỉnh ủy Hà Tĩnh: Báo cáo số 22 BC/TU, ngày 7-8-2018, “Tổng kết 10 năm thực hiện Nghị quyết số 26-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa X) và 9 năm thực hiện Nghị quyết số 08-NQ/TU của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh (khóa XVI) về nông nghiệp, nông dân, nông thôn”, tr. 6.